

JUTSTUGAN BUNÄSBERGET

"Där var en krypta (grotta), den naturen såsom ett hus i själfva bärget gjort. Båda sidor, ryggen, taket var i sten, framtill öppet, dock mer coarctatum (sammanträngt) både uti vidden och höjden." Här sades en ogärningsman sig uppehållit ett par år, utan att någon vetat af honom."

Utdrag ur Linnés Lapplandsresa år 1732

Han hade i alla fall en fin utsikt när han lämnade grottan. Historien eller skrönan, som jag i min barndom hört bland annat av mina lärare på Näset, Gurli Kjellin, Bernard Hartelius om ogärningsmannen låter ungefär så här:

En dansk vid namn Marcus Christoferson skulle ha gömt sej i grottan. Han var bråkig och hans kärleksliv var väl mer än byborna kunde stå ut med. Man gick samman och misshandlade dansken och skickade iväg honom från byn. Dansken fösvann, men inte så långt, utan han flyttade in i grottan på Brunäsberget. Hans fru försåg honom med mat och annat som han behövde. Efter något år visade han sej åter i byn. Tillsammans med sin fru hittade han då på en historia att berätta för byborna och i samband med kungens död passade han på att utnyttja detta till sin fördel. Han berättade att han varit i Stockholm och där träffat både den avlidne kungen och den nytillsatte kungen och andra högre ämbetsmän. Efter detta och hans fina yttre klädsel och maner gjorde att byborna förlät honom. Han lugnade ned sej och blev så småningom en ansedd man och hans släkt kom att leva vidare på Näset i generationer. Undrar vilken kung det var för tidsbestämning? Måste ha varit på 1600-talet. Undrar också hur mycket historien har förändrats under årens lopp? Är det någon som vet något mer?

Något om Hässjö socken

Detta hittade jag i en skrivbok från Näsets skola när jag gick i 4:e klass. En diktamen som min dåvarande "fröken Gurli Kjellin" läste ur från en handskrivna bok som vi elever fick skriva ned. Boken fanns på 50-talet i Näsets skola i Hässjö kommun. Ett utdrag ur skrivboken.

Under 1600-talet skulle en dansk, som hette Markus Kristoffersson komma och bosätta sig i Krigsbyn. Han blev gift med en bondotter där. Men han hade ett bråkigt och stridslystet lynne och ställde till oro och split och han flyttades då till Näset. Sedan han begått en ful handling måste han fly och han gömde sej då i grottan på Brunäsberget. Det var bara hans hustru som kände till hans gömställe, och hon bar mat till honom. Han började längta efter friheten. Han berättade då en historia, när han kom tillbaka. Han skulle ha varit långt borta och träffat konungen och då förlät hässjöborna honom grottan kallades då för "Jutestugan". Detta skulle ha varit efter KARL den XI:s död. Lite mer från skrivboken!

Under ryssarnas härjningar 1721 brändes Åvike järnbruk. Det hade blivit anlagt 1685. det uppbyggdes efter freden i Nystad 1721. en del byar i Hässjö brändes. I Svedje by skonades en gård. Där bodde en modig gumma, som vågade stanna kvar. Hon gav ryssarna en god måltid. Vid avtågandet skulle enryss ha skrivit ovanför dörren."Här har vi varit och väl farit". Även vid Hässjö kyrka hade man kännning av ryssarna.

I Runebergs Historiskt-Geografiskt-Statistiskt lexikon 1857-1870 tredje bandet står följande.
En liten annurlunda version !

"I det s. k. Brudnäsberget, ej långt från kyrkan, finnes en grotta, allmänt kallad Jutstugan, hvarom berättas att en Jutländning, vid namn Markus Christophersson, skall här tillbragt ett helt år, för att undgå straff för blodskam med sin syster. Efter ett års förlopp, sedan en ny konung bestigit thronen, fram kom Markus, berättade vid hemkomsten för alla kommande och gående en rörande historia om sitt lidande i fängelset samt att den nye thronföljaren benådat honom jemte flera andra brotslingar. Sagans trovärdighet lemnas i sitt värde. Sannolikt synes dock att någon tillbragt en längre tid i grottan, ty intill sednare dagar hafva der funnits lemningar af en stol och en säng, samt kol, äfvensom derstädes finnas stenar, begagnade till eldstad. Ingången till grottan undanskymmes af en hop större stenar samt ett större klippstycke. Grottan är 10 1/2 alnar lång, 5 alnar hög, och 5 1/2 bred."

Som synes lite olika versioner men i stort sett lika !